

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
 A „Közlöny”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, martius 3.

(D) Lapunk utóbbi számában a legújabb rovat alatt a „Gen. Corr.” távirati közlését adtuk közre a b.-szolnokmegyei bizottmányhoz adott legfelsőbb válaszárol.

Ezen udvari válaszbán meg van tagadva az ideiglenes törvényhatósági szerkezet visszavétele, mely szerkezet az egykor b. Kemény korlátnoksága korában az uralkodó nevében kiadott utasítással nem állván összhangzásban, ekkor csak a kancellária által octroyáltnak volt tekinthető, most azonban a korábbi utasítás megszüntetésével ezen ideiglenes rendszabályok az uralkodó által szentesítették; a mi által e kérdés más stadiumba menvén át, az utóbbi bizottmányok újból kihallgatandók volnának. Van azonban a leiratnak egy tétele, a mely nem esik kívül hozzáférhatóságunk körén, s azért arra néhány észrevételt teszünk. E tétel, a mint a kivonatos közlésből kivehetjük, nem tagadja véglegesen az uniót, csak akadályait mutatja fel.

„Az unio mindaddig kivihetlennék tekintendő, míg e kívánság Erdély nem magyar ajku lakóinak nemzetiségi érdekeit fenyegeti, s míg e mellett az öszbirodalom érdekei s kívánságai is kellőleg nem biztosíthatók.”

Ez van kimondva az említett leiratban; és ebben ismétlését látjuk a pesti legutóbbi országgyűlésre küldött leirat e tárgyra vonatkozó tételének.

A fen kiírt fogalom szerint az „unio” addig nem vihető ki, míg általa a nemzetiségi érdekek fenyegetve vannak, s e mellett míg az öszbirodalom érdekei kellőleg biztosítva nincsenek. Ha e gátló okok nem léteznek, áll az unio.

Ismerjük nemzetünk meggyőződését, s bizunk, hogy midőn az unio kérdése az uralkodó döntő bíraskodása alá kerülend, látni fogják a trón magasan, hogy nekünk, kik az unio kivételében úgy hazánk gyarapodására, mint a trón biztonságára egy biztosító s szilárd intézményt látunk, éppen nincs és nem lehetett szándokunkban a társnemzetek érdekeit fenyegetve látni, s az öszbirodalom érdekeit kockáztatni, mely érdekek biztonságában áll a mi biztonságunk is.

Nem akarjuk mi, hogy az unio által összevont magyar királyságban elveszítse egyik erdélyi nemzetiség is azt, a mit a többivel egyenjogulag, egy külön Erdélyben bírhatna a nélkül, hogy nekünk, saját előnyére, hátrányokat okozzon; de azt kívánjuk, hogy azon jóllét, melyet egy a törvényhozás, mint az államgazdászati terén csak a nagyobb erő egyesülése eredményezhet, közös vívmányunk legyen oly polgári haladás eszközésére, melynek eszközeit egy oly kis ország, melynek összes népessége egy európai nagy városával sem versenyezhet, saját erején meg nem szerezheti.

Látjuk Magyarországon, hogy a törvényhozában egy századdal megelőztek minket; látjuk, hogy czélszerűleg létesített vasutak s gyors lendületnek indult termelés által a világherkeselemre nyitnak a Királyhágón tülaknak kilátásai; látjuk, hogy földhittel, gazdasági, kertészeti, tudományos s mindennemű intézetek alakultak s szilárdulnak meg; látjuk, hogy az ország gazdagsága vagyonsban s kapacitásokban emelte a köz- s általa az egyéni jóllétet; és nézünk a Királyhágón innen, s látjuk e terület szomorú tehetetlenségét, látjuk hazánk gyors szegényedését. Óhajtuk tehát kis erőnk nulláját azon jelentő számhoz tenni, mely nekünk értéket ad, s amannak értékét fokozandja.

Szétszakadozott nemzeti erőink egyesítése mellett im ez az unio főczélja, s mi sérti ebben az erdélyi nemzetiségek érdekeit?

Miután részünkről nyíltan kimondottuk, hogy nem értünk az unio eszméje alatt fusiot: ezen elv által teljes tért tartottunk fen a benlakó nemzetiségek méltányos igényeinek kielégítésére.

És mert a benlakó nemzetiségek iránt egyenes jó szándokkal vagyunk; és mert éppen nem akar-

juk, hogy az unio az ök nemzetiségi érdekeit fenyegetse: azért látjuk mi a fenebbi tételt megjegyzendőknek.

Igen! mert ama legf. leiratban az unio csak addig látszik kivihetlennék, míg e kívánság a többi nemzetiségek érdekeit fenyegeti.

Midőn ő felsége által az unio elvben elismertetik, ott, hol nemzetünk az e részben előgördített benső akadályokra figyelmeztetve, s elhárításuk irányára nézve felsőbb irányt adó tájékozás által utasítva lesz, hódoló készséggel járuland az uralkodó atyai gondoskodásának érvényesítéséhez.

Igy gondolkozunk az közös birodalom érdekeire nézve is.

A közösség határait már a pragmatica sanctio körülírta, s annak létezését elismerte, a mennyiben a királyság autonóm állásához képest elismerendő volt. Ausztria alkotmányos állásba helyezése után a fejedelmi teljhatalom természete változott, s így azon közös ügyeknek, melyek addig a fejedelmi teljhatalom körébe tartoztak, a mostani alkotmányos viszonyok közé leendő behelyezése képezi azon főkérdést, mely a birodalom két része közt eldöntetlenül áll ekkor.

E kérdéssel az unionak nincs összeköttetése; mert a mint ez meg lesz oldva Magyarországra nézve, e megoldás csakugyan azon pragmatica sanctio újabb alkalmazása lesz, mely éppen egy szabályozta Erdélynek, mint Magyarországnak a dynastiához és közös birodalomhoz viszonyát, s mely a két országra nézve ugyanazon egy természetű s hatáskörű szerződés vala.

Magyar- Erdélyország meg van győződve, hogy itt a déli és északi szlávok torkában azon történelmi kapocs, mely minket az osztrák császársággal összeköt, mint történelmi szükségesség nőtte ki magát, s mint olyan éppen úgy létezik most, mint létezett fejlődése óta. Így a birodalom ereje — autonóm erőnk meghagyása esetében — reánk nézve egyszersmind biztonságul szolgál.

Ezen meggyőződésünknek fogva mi a közös birodalom érdekeit ellen ható újabb intézményt nem kívánhatunk. És az unio legkevésbé ilyen; mert Erdély és Magyarország a birodalomra nézve így is egy, egyik sem esik a dynastia hatalmán kívül; egyesítése által csak apadnak az államkiadások, mert nem két kormányzás, nem két közigazgatás és törvénykezés költségeiről lehet többé szó. Nincs tehát az unionak semmi káros befolyása a birodalom érdekeinek biztosítására nézve.

Mint hogy tehát mi az unio fogalmát tisztán látjuk attól, hogy az vagy az egyes nemzetiségek, vagy a közös birodalom érdekeit sérthetné; s ha létezik ily ellenok, az csak a magyar felfogás félremagyarázásában vagy abban rejlik, hogy az unio, mint általános eszme ki volt mondva, de mint törvény még részleteiben formulázva nem volt: mi örömet teszünk ezen törvényre vált eszmét az igazságosság tűzprobája alá, és a magyar nemzet nem fog minket soha megsejyenyíteni azon állításunkért, hogy az uniót oly intézménynek, mely a nemzetiségek, vagy a közbirodalom érdekeit fenyegetse — oly intézménynek, mely ide vagy oda veszélyessen hasson — egy magyar sem tekinti, s ha ily károsan ható lehetőségekre figyelmeztetve lesz, azoknak méltányos kiegyenlítésére nyílt őszinteséggel adandja mindig szavazatát.

Kolozsvár, márcz. 4-én.

(D) Tegnap e hó 3 dikán sajtóságios tünény jelent meg szinpadunkon, egy orosz hercegi családból származott főrangú nő, ki mint műkedvelő járja végig a magyar királyság városait, hogy a miert saját erszényéből már ezereket áldozott, áldozatra bírja fel a közönséget is a budai népszínház megalapítására, melyről szerencsésebb körülmények között magának az országnak kellett volna gondoskodnia.

Ha német doktorok volnánk, most zajos hangon kiáltanánk föl: „Ime lássad Európa, hogyan hódít a német cultura, hogyan jelenik meg az északi kolossus büszke

aristocratiájának tagja, hogy egy nemzeti érdekért sokat kockáztató merészséggel álljon a körök és közönség bíráló széke elé!” Mint magyarok csak annyit mondunk: nemzeti lelkesedésünk mindenkit lelkesít, kit sorsa körtökbe vitt, s kinek elég esze van megbírálni azon nemzet érdemét, mely oly mostoha körülmények közt képes volt nemzeti civilizációját ennyire fejleszteni.

Mint magyarok ösztintek vagyunk, s habár a szinpad nemzeti lelkesedésünk édes gyermeke, nem ignoráljuk az emberi balitéletek által felállított azon nagy békát, mely a salonok bársonyba vagy üvegazüvetbe vont falai, és az egyszerűen kifestett szinfalak közt létezik; s ha a sokkal cosmopolitabb olasz és francia közönség előtt előtérletes hatással volt néhány év előtt egy olasz marquisönek, egy hatalmas cardinal rokonának föllépte, csoda e, ha hazánk egy nagy nevének emlékezte lelkünkben zavaros kérdéseket vet fel, midőn egy ily fontos tényt megítélni akarnánk.

Mint midőn az északi fény tűzárral szegélyezi a sötét eget s a nép egy percze megdöbben itéletében, ha égés van e, vagy egy rendkívüli fény jelentkezett? Ugy van a közvélemény észak ezen különös fényével; B. Appaxin Julia grófnővel. Mi az, a mi őt a nőre nézve oly kényes nyilvánosság elé vezette? Nemes lelkesedés-e, vagy eltévedett dicshagy? azon magasatos bouleányi gondolat e, mely nagyanyánkat lelkesítette, midőn az erdélyi szinbáz megalapítása végett a szinpadra kiléptek? avagy valamely szeszély, a mely a nagyvilági és főrangú nőt, ki a legfényesebb salonokban vitt főszerepet, most az európai társadalom balitéletei elleni remonstratoria ösztönöz?

Talán e kérdések föltevésén a régibb és újabb junkerbölcselet vékony vonásai látszanak? Igen, meglehet; de az irodalom a közvélemény szíve, s a mi társadalmunk még éppen legkevésbé haladt elő a nőemancipatio tanaiban.

Csoda-e tehát, ha az északi fény, mely egy nemzet elsőtitült egének egy szögletén ily sokatlan világosságot áraszt, egy első pillanatra tűzvésznek tetszik, mire az előítélet már-már félreverti készül a harangokat? pedig valószínűbb, hogy oly fény az, mely a természetet egy magasatos, egy nem mindennapi jelenséggel gazdagítja.

Bathyányi Appaxin Julia grófnő, midőn nem régen egy szellemes hírlapi felszólalásában kimondá, hogy Budának magyarnak kell lenni, hangja mint angyali szózat hatott reánk, mely a nagy Széchenyi álmait óhajta visszaidézni. Egy orosz nő, ki a bécsi német és junker aristocrazia körében nevedett, ki anyanyelvünket csak pár év óta tanulta meg, mégis belátta, hogy Mátyás király palotája környezetének csak is magyarnak kellene lennie, egy orosz ágyban született s német légkörben nevelt nő mondá ezt, s elleneink nem magyart vádolhatunk magyarizáló törekvéssel.

Im most e főrangú nő, hogy letett pénzálidozatait tétse, mint műkedvelő nő a szinpadra lépik s így szólítja föl a nemzetet meghozni áldozatát a budai népszínházra, mely ottan a nemzetiség fentartására, ha tán terjesztésére nem is, egyik legfontosabb hivatással bír.

Ha egykor e lelkes kezdeményezés megtörni gyümölcsét, s Budaváros magyar szinbáz virágzni fog, a késő nemzedék kegyelettel emlékezend azon nőre, ki egy elhagyott s csak is saját lelkesedéséből gyarapodó nemzetiség érdekeért kockára tette nevét, fényes viszonyait, s egy nőre nézve a legnagyobbat kockáztatá egy cselért, melynek csak jövő sikerétől függ a tett áldozat méltékének elhatározása.

Siker esetében egykor valószínűleg e főrangú nevet díszes szobor fogja hirdetni, mint a ki ama virágzó intézet főalapítója volt, míg más esetben, ha t. i. a siker elmarad, s a szent cél összemegy, talán a balitélet kárkötő fog itéletet mondani, s könnyelmű kaland lesz annak neve, a mi a siker esetében a hír és nagyság gloriáját festendi a merész áldozónak halantékaira. Ámde a komoly méltánylat, mely a cél szentségeért a vértanukat is tömjenezzi, méltó elismeréssel lesz azon nő lelkesedése iránt, ki a nemzet mivelődésének nemes cseljéért kívánt áldozni, s nem fogja elítélni őt, ha sorsa légvárából a földre szállott is alá, tudván hogy a föld termi a kincseket. Az indok mindenesetre nemes volt, s ha valahol, ugy bizonyára a nemzetiségi érdekeknek a cél még leginkább szentesítheti az eszközöket.

— A gazdasági egylethez átküldött korm. elnöki iratról lapunk utóbbi számában röviden s hiányosan emlékezzünk, most felsőbb helyről ez irat rövid közlésünk kiegészítése s illetőleg teljes kiigazítása

végzett megrendelés következtében közöljük magát a leiratot.

1099. eln. 1862.

Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának helyben.

Mult január hó 17-én 15 szám alatt kelt megkeresvényre vonatkozva fel vagyok hatalmazva, az erdélyi gazdasági egyesület választmányának tudtul adni, hogy ő Felsége azon hódoló hálás köszönetet, a melyet a kolozsvári gazdasági egyesület választmánya az idézett, általam legfelsőbb tudomásra juttatott megkeresvény szerint, a magyarhoni gazdasági egyesületnek a nagyváradi kolozsvár-brassói vasut tárgyában adott legkegyelmesebb válaszáért kifejeztemi határozott, tetszéssel fogadja. Erdélyi vasutvonalok építése — mint ezt ő Felsége ismételve nyilvánítja — legelőkelőbb óhaját ő Felségének, ezen óhaját valószínűsítése azonban fontos előfeltételek megvalósításától függ, mivel azon vasutak építése tetemes pénzösszegeket igényel, melyek kamatbiztosítás nélkül alig megnyerhetők.

Minthogy pedig az ily kamatbiztosítás terhe ő Felségének annyira kedvezőtlen Erdély nagyfejedelemségének ereje felett van, e részben a birodalom segélye lenne igénybe veendő, mely csak a törvényszabta úton lenne eszközölhető.

Ily célból tehát Erdélyre nézve életkérdéssé válik országgyűlés által a felől gondoskodni, hogy erdélyi követeknek a birodalmi tanács tárgyalásaiban részese legyen Erdélynek ezen felülte fontos érdeke is a birodalmi tanácsban erélyesen és ő császári és apostoli királyi Felsége által óhajtott eredménytől tolmácsoltsásk.

Mi illeti a földterhermentesítés ügyét, ő Felsége hajlandó egy ez irányban bemutatandó kérést, az illető hatóságok kihallgatása után igazság és méltányosság szerint elhatározni, s ha vonatkozólag törvényes határozatok szükségesek lennének, ez esetben az erdélyi országgyűlésnek, melyet ő Felsége a szükséges rendszabályok iránt gyorsan egyetértéssel szándékozik, a megfelelő előterjesztések megfogant tételn.

Ő Felsége örvend annak, hogy ezen kérés teljesítése ellen semmi jelentékeny akadályok fenn nem foroghatnak. Kolozsvárt, február 24. 1863.

Crenneville m. p.

Bukarest, febr. 22.

Nem rég az ideje, hogy az európai lapokat megtöltötték innen azon hírrel, hogy itt forradalom tört ki, és a fejedelmet leköszönni kényszerítették. Azóta lefolyt néhány hét, de a fejedelem épp oly erősen til fejedelmi székében, mint bármikor, s mint avatottak állítják, a legnagyobb kedvellyel fogadja az éppen most folyamatban levő tízes országgyűlési szónoklatokat. Beszélék szélénben ezelőtt kevéssel, hogy az országgyűlés nagyrésze a fejedelmet megbuktatni és idegen fejedelmet akar választani. Oly titok volt ez, mit midőn már mindenki a legalaposabban akart tudni, végre az országgyűlés is fölémlítette a miniszterelnök. Erre nem sokára megjelent a „Románul”-ban azon 32 követ által aláírt memorandum, mely válaszfelirat fogott volna lenni a trónbeszédről, ha t. i. azt az országgyűlés elfogadja. Ezen emlékirat lehetett azon conspiratio tárgya, melyről mindenki tudni akart, és melyről a miniszterelnök is említést tett. Ez

emlékiratot Panu követ fogalmazta, hangja igen erőteljes, s hogy nagy megalom idézett elő, tanúsítja az is, miszerint a „Románul” ez emlékiratot hozó számát a szó szoros értelmében elkapodást. Azonban a válaszfeliratot készítő biztomány meghasonlott, úgy hogy ma a Panu által fogalmazott emlékirat az országgyűlésen bárha tekintélyes szónokok által pártoltatik is, de valószínű, hogy kisebbségben fog maradni. Nem lehet ezt sem a jobb, sem a baloldal kizárólagos kedveltjének nevezni, mert ez ügyben az országgyűlés mindkét pártjából egészen új pártok alakultak. A Panu fogalmazványának rövid kivonata ez: mióta Kuza ő fensége trónra lépett, 16 mond tizenhat miniszteriuma volt, egyik sem tett semmi ügyet, az ország roppant eladósodott, inség és nyomor áradt el az ország minden részében; ezeket megfontolva gyökeres orvoslásra van szükség. Mint Sturza követ classicus országgyűlési beszédéből világosan kitétni, a felirat világos célja lett volna az ország számára idegen fejedelmet választani, miután a nemzet szomorúan meggyőződött arról, hogy a honi fejedelmek alatt nincs jövődjö az országnak. A másik pártnak, melyet honi fejedelempártnak mondhatunk, szinte kitűnő szónokai vannak. Boereszku, Kosztáforu, Kogelnicsán ezen párt vezéreinek tekintethetnek. Mindkét párt azonban kezét fog és gyönyörűen barozol egy elvrt, a törvényhozó hatalomnak jogaiért, s főleg Sturza követ ez ügyben tartott beszéde Európa bármely parlamentjében a kitűnő beszédek közé tartoznék. Hogy melyik felirat nyer többséget, talán már e héten megtudjuk; de mint mondtam, a fejedelem a legnagyobb kedvellyel veszi az idegen fejedelem utáni esengéseket.

A Szerbiába átszállított 48 ezer löfegyver — hitelesen tudom e számot — Oláhországon átszállításáról érdekes részletekkel szolgálhatunk a legutóbbi forrás után, de fájdalom, ezek olyanok, melyeknek csak leírása is elpirítana; mert mit nem hittem volna, éppen magyar szekereseknek jutott a legbátrabb szerep. Legyen ebből most ennyi elég. A „Hon”-ban éppen most olvastam, hogy „a francia consul itt a lengyel menekültektől megvonta pártfogását; a román rendőrség azonban valamennyit kiutasította, s török területre kísértette. Meghosszult lengyelek sem vették ki a endzabály alól. A lengyelek Bolgárországnak tartózkodnak.” A nélkül, hogy az itteni lengyelek az én ügyvédekésemre szorultak volna, ki kell mondanom az igazság érdekében, hogy itteni lengyel ismerőseim e rendszabályról semmit sem tudnak, sőt tüzeteket mint eddig, úgy ma is háborítatlanul folytatják. Furesen is venné az ki magát, ha egy Fialkovszky s más itt meghosszult és szép vagyonnal bíró lengyelek, csupán azért, mert lengyelek — de am román polgárok, — házaikat eladni és Bulgáriába költözni kényszerítették, midőn arra legkisebb okot sem adnak, sőt ha okot adnának is, még azon esetben is csak honi törvényeskedés elébe tartoznának.

Az anyai babért aratott kedves Hollósy Korneliánk aprilis 1-én fogja elhagyni Bukurestet, átmenend Brassóba onnan Szebenbe, M.-Vásárhelyre és Kolozsvárra, s mindezt jótékony célra hangversenyeket fog adni. Közébb mind Hollósy, mind Stéger a herceg által nagyértékű arany órával lepettek meg, melyeken az S. J. betűk, felettük korona, alól az 1 es szám gyémánt kövekből vannak kirakva. Az idén tehát három magyar művész részesült itt e szép kitüntetésben.

r. l.

A kolozsvári kisegítő pénztár-egylet

február 15-én 1863. tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

(Folytatása és vége.)

c) Az egyesület pénzügyéről

a már elmondottakból következtetve is, csak örvendetest jelenthet az igazgatóság. Forgalmi tőkének 96,800 frt 65 król 130,631 frt és 92 kr-ra növekedett; azonban sokkal több lenne, ha a mult évben 24,735 frt és 33 kr vissza nem fizettünk volna. Ez összeget a kölcsönösszegekhez számítva, egyesületünk csakugyan kiadta a fél milliót a mult év folytán. Összehasonlítva okáért felhozom, hogy a forgalmi tőke

1858-ban volt	10,933 frt 60 kr,
1859-ben	34 124 „ 99 „
1860-ban	65,681 „ 80 „
1861-ben	96,800 „ 65 „ és
1862-ben	130,631 frt 92 kr.

Vagyis alakulásunk óta úgy növekedtek a betételek, hogy ma 13 szor nagyobb tőkénk van, mint volt kezdetben. A növekedés arányszámait 1 : 3 : 6 : 9 : 13-mal lehetne kifejezni. E számok nem csak egyesületünk előhaladását, de tagjai takarékoságát is bizonyítják, s az igazgatóság bennő örömmel vette észre, hogy a tagok nagy részénél a lehetőség és akarat a takarékososságra egymással karöltve jár.

d) A takarékosok

a mult évben 5285 frt 32 kr. után 316 frt 11 kr. saját kamattal, s a nyers jövedelemből a közgyűléstől megszavazott 10% után 414 frt 15 kral szaporodván, jelenleg 6017 frt és 18 krt tesz.

Ennyi, tisztelt közgyűlés! a miről az igazgatóság jelentése szólhat. Azt hiszem, elég érthetően beszélnek e számok. A mit még mondhatok: azon szívből eredt óhaját, hogy az ég segítse egyesületünk tagjait ez évben is, hogy polgári és hazafi nemes törekvéseiket hasonló módon valósíthassák!

A gyűlés e jelentést örvendetes tudással veszi.

3) Jegyző ezután felolvassa a mult évi közgyűléstől a pénztári számokat megvizsgálására kiküldött biztomány jelentését, a mely így hangzik:

Tisztelt közgyűlés!

Alólírtak, mint a kik a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet folyó évi februárius 9-én tartott közgyűlése által az 1861-ik évi számadásainak megvizsgálására kineveztetvén, ezen megbízatásunkban eljárások, alólírt napon az egyleti irókban egybegyűltünk, hol is a mult évi sz. adás előnkbe adatván, azt a napló, fő-, és minden mellékönyvekkel összehasonlítottuk, a hivatkozott adatokkal títettük, és azt minden pontjaiban egyezőknek, illő rendben és tisztán találtuk, úgy hogy a számadóknak dicsegetes eljárásokért köszönetet mondani, s a számadás terhe alól feloldandóknak nyilvánítani méltóknak találtuk. Mely jelentésünk után tisztelettel maradunk, Kolozsvárt, mártius 9-kén 1862. Kele Izrael, Bőjte Máté, Riemann Lajos, kirendelt vizsgáló biztosok: Miller Péter, Szigethi György, Benigni Samu, Csiki József. E jelentést is tudással vévén a gyűlés, egyik tag indítványára elismerést és köszönetet szavaz az igazgató választmányának azon buzgalomért és laudakailan figyelemért, a melyet az egyesület ügyei vezetése körül a mult, valamint azelőtti évek-

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

A gróf Hallayné által felelevenített pör folyamodás mellett az udvarnál állott s minden attól függött, hogy az előadó tanácsos minő felfogással lesz ezen kereset igazságára nézve. Hogy megakart tenni az utolsó kísérletet is a követelés ellenében védelemre nézve, s habár a gróf Hallayak családi viszonyuknál fogva nagy befolyással bírtak az akkori korlátokhoz, reménylette mindamellett, hogy ily követelés nem fog családjára ítélni, midőn eléggé bebizonyíthatja, hogy Hallay Szidonia halála óta soha a Zováthy család ezen ága feltűnő szerzéseket nem tett, s egész jelenlegi birtokuk még annál régebb időkből származott le. Ezen körülményekről kívánt ő az előadónak felvilágosításokat tenni, s személyesen felelni annak lehető ellenvetéseire.

Az utrakészülődés már néhány nap óta folyt, csak egy uti bürönd kitatarozására vártak, a mely Várárhelyre volt beküldve ugyanazon szíjgyártóhoz, hol Gábor egykori apródja legénykedett mostan.

Az utra szükséges pénzösszeg nem lévén kiegészítve, még a grófnőnek el kelle rándulnia Halomvölgyre azon célzál, hogy Zováthy Rinaldótól az egész évi haszonbért felvegye s részben előlegezze.

Egy tiszta márciusi nap déltáján érkezett meg Zováthy Andrásné a kis Frigyes-sel együtt Rinaldhoz. Az udvaron több koci volt látható, bakkjainak kettős uti büröndökkel s eltelve vastag porral, a miből látható volt, hogy e kocsi távol utról érkeztek.

A mint Andrásné kiszállott kocsijából,

azonnal értesült, hogy Izidora a mult este érkezett meg s népes társaság van Rinaldál.

Hagyjuk őt felhaladni a beszönyegetett lépcsőzetben s tekintünk a kertbe, azon tágas ösvényre, mely Zováthy Osváld ősi sírja mellett vonult el.

Ez ösvényen látjuk előrehaladni Ozdy Vilmost Izidorával, utánuk meglehetősen távol-ságban hallagva gróf Hallayné Rinalddal beszélgetve.

— En Izidorát meg nem foghatom — szölt Hallayné. Nem esalódhattam abban, hogy ő Vilmos iránt mely rokonszenvet érez, és ki nem magyarázhatom megérkezettünk őtai habozását, a mi réam nézve annál nyugtalanítóbb, mert Ozdynak ezéja itt szíve sorával tisztába jönni s határozottabb nyilatkozatait csak azon kéresemre halasztá mostanra, hogy engedjen rést Izidorának atyjával is beszélgetni.

— Megvallom édes Sofie, figyelemmel kísértém őket. En látok Izidorában bizalmat és barátságot Vilmos iránt, de szerelmet nem. Igen jól emlékszem rá, sokkal mélyebb figyelmet árult el ő egykor Zováthy Gábor iránt.

— De mit akarhat tehát ő? Tegnap magad faggatád őt s nemde ingerült volt Zováthy Gábor nevére, nemde azt mondá, hogy ő nem eseng egy férfit után, ki nálánál többre becsüli Ozdy Arankát?

— Megvallom édes Sofiem, hogy Gábor egész viszonyát Arankával mesének hiszem. Ha ő Arankát szereti, nem hagyja ott Kolozsvárt, mihelyt Izidorával viszonyát megsemmisítve látta. Ő itthon van hetek óta és soha egy levél sem írt Arankához, sem tőle nem vett, holott innen az én postabívatalom-ból viteli lapjait s én meghagytam a kiadónak, hogy tartassa szemmel Gábor levelezéseit.

— Te folytonos előszeretettel vagy ezen semmiből iránt, ki műveletlen arslánkodása miatt leányodat a legelső kilépésnél oly kétségbeesztő zavarba hozta.

— Édes Sofiem! E zavart te okoztad, ő irt és te gyűlöletben miert dobtad levelet a tűzbe olvasatlanul? A társas életben nem lehet folytatni a családi gyűlöletet. Egészen a te indulatosságod volt oka, hogy

Izidorát azon kellemetlenség érte, mert Gábor értesített téged s bocsánatot kért Izidorától azon levélben, melyet felbontatlanul — a mint mondod — tűzbe dobál.

— A mint mondod!? A végén édes Rinaldom még bennem is kétkedel, még azon ötletre is jöhetisz végre, hogy én cselszövényeskedtem? Drága jutalom ez nekem azon folytonos buzgalomért s figyelemért, melylyel Izidorát a főbb körökben kedvessé tenni törekedtem!

— Kérlek ne légy mindjárt oly ingerült. En csak arra építke, a mit magad mondtál. És én nem látok semmi elmulasztást Gábor részéről. Ő az udvariasság szabályait teljesítette. En nem ragaszkodtam Gáborhoz, nem ragaszkodom senkihez. Engedtem s akartam, hogy vidd Izidorát a nagy világba, ismerjen meg másokat, járjanak kedvébe mások is és válassza, kít szíve óhajt. De mit tehetek, ha a fénykörökben ilyet nem talált. Ő haragszik Gáborra, hogy ez Arankához hajolt. Ebből látom, hogy Gábor még mind érdekli őt. Miért nem jartál végre Ozdy Vilmostól, minő viszonyban van növevél Gábor?

— Oh s te felteheted, hogy ne kérdeztük volna? Azt mondá Vilmos: „Szavamat vette Aranka, hogy bárki kérdést intéz a közte s Zováthy közt létező viszony természetéről, én felvilágosítást ne tegyek. Beesültésvamra ígertem meg ezt neki.” Ezt felelte Vilmos nekem és Izidorának is. És nem azt árulja-e el e tagadás, hogy köztük csakugyan bensőbb viszony van, hogy Zováthy Aranka fényes sorsa és vagyona elszédítette.

— Ily könnyelműséget előbb föltemtet volna bárkiről, mint Gáborról. Sajnálom Izidorát. Ő jellem, és idő kell, míg sebt ki-gyógyulhatja. Kár volt Ozdyt siettetni, később talán Izidorát boldogíthatta volna.

Mialatt az üregebbek így beszélgettek, figyeljünk a fiatalok társalgására is.

— Kedves Izidora — szölt Vilmos — mindenekfelett őszinteséget várok öntől. E hideg tartzkodás, e kimért nyilatkozatok összhangzatlanok lellem azon álláspontjával, melyet negyásd közelében elfoglalt. Téved-

tem-e, ha azon megkülönböztetést, melylyel engem megisztelt, bensőbb vonzalomnak hittem, mint a mennyire a barátság ösztönzi szíveinket.

— Lehet-e nemesb vonzalom mint a barátság? Hisz ez nem esal. Ön soha sem lenne hitelen barátom, mint mint barátomtól én sem kívánnék osztatlan szívet.

— Épp ez a különbség e közt s a szerelem érzései közt. Épp ezért több a szerelem a barátságnál. Hibáztat-e engem, ha kegyednél többet kerestem. Oh hisz kegyed oly szép s lelke oly nemes?!

Izidora e perczben megrázkodott, s egy észrevehető szédület miatt szinte eltántorodva megragadta Vilmos kezét.

— Mi történik kegyeddel kedves szeretetreméltó Izidora?

Éppen Halom Osváld siránál történt ez. Izidora megragadta jobb kezével a Sarcophag rácsait, és hosszan s mély bánatot kifejező tekintetű vetett annak környezetére.

— Nézzé édes Vilmos, e sir körül oly szép csoportoztatban nyíltak virágaim, midőn innen utolszor eltávoztam; ah szívemben is mennyi reményt, mennyi örömet táplált e csüdes falu magánya. Im azon elszórt virágok hajdon oly szépen zöldeltek s a büszke lilomokat hordák koronájukul, amott azon vékony száradt virág avaron oly bájo-lóan keltettek a nefelejtsek, s nyíló szirmaikról egy hang ezt kiáltá szüntelen utánam „nefelejtsek.”

— Az égre Izidora ön könnyezik.

— Ezt kiáltá: „nefelejtsek” és ő még is elfelejtett. Ne szeressen Vilmos, ön szabadd és boldogabb szívet érdemel. Szánjon engem, mert szerencsétlen vagyok.

— Mondja Izidora, ki okozta szívében e bánatot, hogy ha bűnös széttörjöm.

— Nem bűnös ő — szölt Izidora — mit tehet róla, ha Aranka jobb és szebb mint én!

— Megfoghatlan előttem nagyság. Az egekre mondja, mondja, mikor járt Párisban? Londonban vagy Pesten?

(Folytatjuk.)

ben tanúsított, s a melynek leginkább köszönni az egyet felvirágzását.

4) A mult évi számlai kimutatások megvizsgálására az alapszabályok 41. §-a értelmében, e kinevezés megtételére fülkért Erdélyi István elnökléte alatt a gyűlés következő részvényes tagokat nevezte ki: Sárkány Ferenc, mint a bizottmány elnöke, Szentgyörgyi József, Kolozsvári János, Tamási János, Boér Sándor, id. Tauffer József, ifj. Losonczy János, Tömösvári Miklós, Gergely János.

5) Az igazgató választmány következő indítványt terjeszt a közgyűlés elé:

Kivonat a kisegítő pénztár-egyet igazgató választmányának 1860 január 16-án tartott ülésé jegyzőkönyvéből. Mintán az egyet tartaléktőkéje azon magasságra emelkedett, hogy az alapszabályok 21. §-ának értelme szerint abból jótékony célokra is áldozhatni: az igazgató választmány elhatározza a közelebbi közgyűlés előtt indítványba hozni, hogy a tartaléktőkéből 300 frtot oly módon szakítson ki, hogy ez összeg erejéig az idézett §. értelmében segélyezést nyújtson az intézet azon tagjainak, a kik ezt leginkább megérdemlik. Ez indítvány keresztülvitelére azonban az igazgató választmány a részvényesek közül egy öt-hat tagu bizottmány kinevezését vli célszerűnek, a mely az igazgatósággal egyetértve határozná meg a főtteleket, a melyek alatt, s az összegre magasságát, a melyek szerint a segélypénzek kiosztandók lennének. Ez indítvány érdemleges vitatásába a gyűlés nem kíván becsatlakozni, s abban állapodik meg, hogy a kinevezendő bizottmány érett megfontolás után készítsen tervet az indítványozott segélyezés módjáról — s terjessze azt a közelebbi közgyűlés elé.

6) A tisztviselők választását a gyűlés ez évben is közfelkiáltás útján eszközölte s ily módon a meglevő tisztviselőket egyhangulag újból megválasztá. Ezzel a gyűlés eloszlott.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Herm. Ztg.“ hozza azon örömmünepet, melyet a szebeni szászok tartottak fenn a február 26-i patens tiszteletré. Nem volt templom paradé, szabad szinbáz, s egyébféle, mely népmüneppe tette volna ez alkotmányünnepe. E helyett a „Római császár“ vendéglőbe gyűltek össze az új alkotmány hívei, és ott poharat ürítettek. A szász gróf helyettes ivott az alkotmányos császárral, dr. K e i n a Reichsverfassungért, Gull az államminiszterért. Itak a hadsergért, a Reichsrathért, gr. Montenuovoért, gr. Nádasdiért, gr. Crennevilleért, sőt egy humorteljes toast még az erdélyi nemzetiségekért is mondatott.

— Tegnapelőtt volt a nap, melyen, a mint a „Herm. Ztg.“ megjósolta, Szeben „polgárai“ az új alkotmány (febr. patens) évfordulati napját csakugyan megünnepeleék. Az ünnepele „római császárhoz“ címzett szállodában ment végbe; de a polgári elem képviselői kisebbségben voltak, noha a rendezők semmit se mulasztottak el, hogy a városiakat ez ünnepelel minél számossabb megjelenésre lelkesítsék. Óvakodva minden indiscret megjegyzéstől, jelentem, hogy az ünnepelel 184 egyén volt jelen, a kik közül 17 katonatiszt, 32 iparos és polgár, 134 hivatalnok, professor, s zenész művész volt, mely utóbbiak nem számíthatók Szeben szoros értetemben vett polgárai közé. (Bocsánatot kértünk a tisztelt tudósító úrtól, hogy levele többi részei kimaradtak; jeleni viszonyoknak tudja fel! Azonban további becses tudósításait kérjük. Szerk.)

— A kolozsvári megüritült bonczatani tanszék betöltésére két egyén volt fülterjesztve: a kir. természettudományi társulat első titkára, a kitűnő szaktudós dr. Balogh Kálmán és Sulitz érsek oláh születésű házi orvosa. Ez utóbbi lön kinevezve.

— Az erdélyi honbuvárlati egyet, az ugynevezett Verein f. Landeskunde f. évi jelentése szerint jelenleg 404 tagot számít, és összesen 9019 frt 25 $\frac{1}{4}$ kr alappal bír. Fenállása ideje alatt 5 kötetet 15 füzetben adott ki, a honnak történeti, művelődési, természettani stb. ismertetésére vonatkozólag. Hozzájárulása által jelentek meg mint önálló munkák: Geschichte der sieb. Sachsen für das sächsische Volk. Irta Deutsch G. D. továbbá: Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens. Bielz A-tól; mindkettő érdemkiszorított munka. A vele összekötötésben levő külföldi egyeteknek a honismére vonatkozólag irt munkákat küldött ki; különösen Schuller Frigyesnek Siebb. Rechtsgeschichte-jét s a „Deutsche Fundgruben“-t. Több hasontárgy munkák íróit megjutalmazta mint a „Siebenbürger Märchen“ és „Sieb. Sagen“ szerzőit s végül a Cod. diplom. transilvanicus és a Codex Krausio Keliánus kinyomatását is eszközölte.

— Nem rég, több pesti művész és műkedvelő hazafi felsőbb helyre egy művészeti társulat létesítésének engedélyezéséért folyamodott. Mint a „F—n“-nek Bécsből írták, ő császári és apostoli kir. Felsége folyó hó 9-én kelt legfelsőbb elhatározásával, a képzőművészetek Magyarországbani emelése és előmozdítása tekintetéből alakítandó művészeti társulatnak Pesten leendő létesítését, a módosított alapszabályok helybenbágyása mellett, legkegyelmesebben megengedni méltóztatott. A mennyire tudjak ezen művészeti társulat célja, a képzőművészetet egész terjedelmében, a festészetet, szobrászatot, építészetet, metszészet ezek alágazataival együtt felkarolni, s annak virágzását képműtanintézet felállításá, szegény, de kitűnő tehetségtű művészek segélyezése, a képzőművészet körébe tartozó elméleti, — széptani, történelmi, távlati és színvagyészeti s többféle tudományos tárgyakról s felfedezéséről a fenálló szabályok mellett nyilvános felolvasások tartása, s azokra vonatkozó jeles munkák kiadása által hazánkban kifejlesztetni, előmozdítani. Kitűnőbb műveket megbírali, bírálatával is a művészet emelésére törekedvén; művekre pályadíjakat tűz ki, s egyesek vagy testületek által kitűzendő pályadíjak kezelését is elvállalja. Évenként ad ki műveket. A társulat tagjainak műveit közszemlére s eladásra kiállítja, az el nem kelteket maga megvásárolván, kisorsolja. — Beteg vagy inasra jutott művészeket s azok özvegyeit, tehetetlen árvaít anyagilag gyámolítja s a szegénysorsu, de tehetséges kezűket segélyezi. Népies, olcsó művek kiadásával is fog a

művészet terjesztésére törekedni. Művészi ünnepeleket rendezése által a műveltebb közönségnek nemes műveltezetet törekszik szerezni.

— A „Telegraful Roman“ szerint b. Saguna püspök ő nmlga febr. 25-én a k. főkörmányszéknek ugyanazon hó 20-ról kelt következő közleményét kapta: „Nagy-méltóságodnak balázsfalvi görög kath. érsek ő nmlgával együtt tett közös folyamodására, mely m. e. december 2-án terjesztett fel a főkörmányszék elnökségének, s a kir. főkörmányszék m. e. december 31-ről kelt irata mellett legmagasb helyre, ő cs. k. apostoli Felsége f. hó 17-ről kelt legmagasb határozata által megengedni méltóztatott, hogy nmlgod és a balázsfalvi görög kath. érsek mint az 1861-ben tartott román nemzeti értekezlet elnökei, lehető hamar ugyanazon városba 120—150 legkitűnőbb erdélyi román egyént hivassanak össze az értekezlet folytatására, a hol ünnepelel kibírdethessék ő cs. k. apostoli Felségének mult évi october 18-ról kelt legkegyelmesebb határozata, mi az előbbi nemzeti értekezlet által tett homagialis előterjesztvényekre szolgál válaszul, s a hol tanácskozas tartathassék egy hálafelelir felől, mely ezen nagyfejedelemségbeli román nemzet változhatlan bizalmának és az ő cs. k. apostoli Felsége legmagasb szándékaitálal összhangzásban levő érzelmeknek kifejezése- legyen. Az összehívandó személyek kiválogatása, az összehívatás napjának meghatározása, s az ily-szerű tanácskozasok vezetése, hogy az az értekezlet feladatának komolyságához képest folyhasson, nagyméltóságodra és balázsfalvi görög egyesült érsek ő nmlgára, mint a két egyházfőnökre s illetőleg elnökökre bízatik. A legmagasb határozat folytán ez oly megjegyzéssel közölletik nagyméltóságoddal, hogy igen óhajandó, miszerint e conferentia, a mennyire csak lehet, rövidbe ideig tartson, nehogy az összehívandó hivatalnokok távolléte miatt a közigazgatás valamely bátraltatást szenvedjen.

— Az Oláhországban megjelenő román lapok száma a „G. di Transilvaniei“ szerint huszra megy. — Ugyane lap szerint Párisban 900 moldva oláh ifjú tartózkodik, kik közül mintegy ötszázan a gymnasiumokban, négyszázan különböző facultásoknál, katonai s technikai intézetekben képezetnek, de azon 900 ifjú korántsem tartozik általánosan a bojárcsaládokhoz; bérők, kalmárok s mások, kik kedvezőbb anyagi állapotnak örvendenek, gyermekeiket szintén Párisba küldik.

— A „Presse“-nek írták Veronából. A „Comitato Veneto“ ismét jelét adta hatalmának és létezésének. A veronai közsegátanás, a politikai hatóság beleegyezésével elhatározta, hogy saját köréből podestát választand, s ennek 2000 frt fizetést rendel. Ugy látszik, hogy az így dotált hely elnyerésére a jelöltek nem hiányoztak, s a választás napja elkölzelt. Egyszerre a közsegátanásos urak, a kik a podesta-választásban részt vettek volna, levelet kaptak a „Comitato Veneto“-tól, s halállal fenyegettek azon esetre, ha a választásban részt venni merészlenének. A választás napján tehát 14 közsegátanásos nem jött fel a gyűlésbe, s a választásnak is el kellett maradni. Most már a politikai hatóság ex officio nevezend ki egy itteni születésű cs. kir. hivatalnokot a veronai podestáságra.

— Bécsben a foglalkozás nélküli munkások felsegélyezésére, az ott székelő aristocratia, martius hóban nagy lovagjástéket rendez. Először is hölgyek vonulnak be, lovak és gyaloghíntóban, körülvéve lavagok, apródok és hírnökökkel. Ezután következik a saracénok felléptetése, melyben szintén hölgyek is részt vesznek, kik mint zultánok, tévéken és rabszolgáikkal körülvéve vonulnak be. Mint tervezve van, az előadás 250 személy vesz részt 150 ló, 6 öszvér és 4 tevével. A lovagok és saracénok közötti párbaj, a lovagok, saracénok és apródok quadrilljei teszik az im-pozant kép egyes részeit. A saracénokat egy Bécsben székelő vértés ezred altiszteji játszá, a gárda emberei szíre-ke lovon, lesznek az apródok. A lovagok lesznek: Lajos Victor, Albrecht, Vilmos és Lipót főhercegek; Taxis, (2) Kinszky, Hohenlohe, Auersperg és Eszterházy hercegek; Grünne, Schönborn, Thau, Paar stb. grófok; saracén-vezérek: a württembergi, a badeni Schwarzenberg, Metternich, Lobkowitz (2), Taxis és Trautmannsdorf hgek; Grünne Rudolf, Rechberg, Kinszky, Khevenhüller, Hardegg, Nakó, Erdődy grófok; Nádosy (ezredes), b. Meesery és b. Hübner stb. A hölgyek szerepeit játszá: Auersperg született Colloredo, Kinszky szül. Liechtenstein, Liechtenstein Anna, Taxis Helena hercegnő; Hoyos grófnő szül. Paar; Nakó, Bouquín, Erdődy-Oberndorf, Staufenberg és Hohenstein (?) grófnők, úgy szintén Hohenlohe lgnő, szül. Trautmannsdorf. — A próbák már megkezdődtek. Az előadás a szegény munkásoknak természetesen busán jövedelmez.

POLITIKAI HIRK.

ANGOLORSZÁG. London, febr. 28. A felsőház tegnapi ülésében Ellenborough lord felhozta, hogy Bismark meg-hazudtolta azt, a miről Russel lord az orosz-porosz egyez-ményt illetőleg azt mondotta, hogy Bernstorff gróf porosz-követtől tudta meg. A szónok tehát e tárgyban felvilágosi-tást kért. Erre Russel lord azt válaszolta, hogy ő a Bismark kifakadásáról szóló táviratot nem tudja érteni; ő Orosz-és Poroszország követeinek közleményeit híven közölte a par-lamenttel s későbbi események tanúsították, hogy az egyez-mény még tovább megy. Bernstorff gróf akkor nem volt értesítve, hogy az egyezményről fogva egyes esetekben kü-löns utasítások kívántatnak; és hogy ezek Berlinből vagy a határszéli hatóságoktól származnak-e, Russel nem tudja, valamint a thorni elfogatásokról sem tud semmit.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, febr. 26. A mult napok-ban egy futár indult el Sz. Pétervárra, a ki Napoleon saját-kézű levelét viszi Sándor cárnak s egyszersmind Dronyn de Lhuynsek Gortsak ff herceghez intézett jegyzékét. Ugyazaz a futár egy Berlinbe szóló jegyzéket is viszen.

A „Köln. Ztg.“-nak írják: A világbeke sorsa e pillan-atban Poroszország kezében van. Mi itt a legjobb remé-nyeket tápláljuk, hogy nem sokára egy jó és egészen várat-lan alkalomnak nézünk elébe. Ha eléáll, épp oly rögtön fog-juk felhasználni. A császár mintha ki volna cserélve, oly

derültnek régóta nem láttuk őt. A lengyel ügy érdekében történt nyilatkozások, a melyek ugy a megyékben mint Pá-risban, még pedig a társadalom minden rétegeiben napi ren-den vannak, rendkívül meglepték III. Napoleont; ily ösz-hangzatra, a közvélemény ily hangyomatarára nem is szá-mított. Valóban éretten hánynak vetnek minden eshetőséget. Napoleon herceg mindennap találkozik a császárral s óráig elbeszélgetnek. A senatusban is beszélni fog a lengyelek érde-kében, a császár beleegyezésével. A császár csak azt kí-vánta, hogy a herceg kimélve szóljon a cárról. Ugyancsak a herceg eszközölte ki a császár engedélyét, hogy a lapok aláírásokat nyithassanak a sebestült lengyelek javára. Minden jól megy, írja a levelező, csak Poroszország ne huzná ke-resztül számításunkat — engedékenységé által.

Hasonló értelemben tudósítják a „Bresl. Ztg.“-ot is. A midőn a császár a császárnéval és fényes kísérettel febr. 22-én a boulognei erdőben sétált, a hol meut, mindenütt „Él-jen Lengyelország!“ kiáltással üdvözölték. A császár levette a kalapját s vidám nyájassággal köszöntö meg az üdvözlőket.

Az „Opin. nat.“ febr. 26-i számában szintén megnyí-totta az aláírást a szenvedő lengyelek segélyezésére. Legelső aláíró maga a lap 1000, azután a lap felügyelő tanácsa 500, a szerkesztőség 500, a szerk. személyzet 320 frankkal stb. Már két hete készül megnyitni az aláírást, jegyzi meg az idézett lap, de nem akart hirtelenkedni s most ime a „Siccle“ és „Patrie“ is megelőzték. Az aláírást megnyíró bevezetésében így szól: „Mi százezer fegyvert szeretnénk ötvenezer vitéz katonáknak küldeni Lengyelországnak; de míg e vágyunk teljesíthetne, aláírást nyitunk számára. Len-gyelország hős védői irítóztató szenvedéseknek vannak kí-téve. Kötegek, tépés s vészben hiányában földdel kötözik be sebeit. E nagy szerencsétlenségnek csak a kormányok vethetnek véget. A mi kötelességünk segélyt nyújtani. Hadd lássák a lengyelek, hogy Franciaország szíve velők van, s nem feledtük el lipesei és waterlooi bajtársainkat.“

Ugyanazon lap szerint febr. 26-án az a bir volt elter-jedve a párisi börtén, hogy Napoleon császár saját kezű levelet kapott Sándor cártól, a ki őt bíról bírja fel a len-gyel ügyben, kijelentvén, hogy határozatában meg fog nyu-godni. E hir nagy áremelkedést okozott.

A „Constitutionnel“ lehetetlennek tartja, hogy a porosz-orosz egyezmény, azon összhangzó kárhoztatás után, a mely azt sújtja, meg ne hiúsuljon. Mindenki ellene van s ma nincs oly esélytelen kormány, a mely a közvéleményen erőszakot merne elkövetni. Európa szava még eddig csak tanács; nem akarja talán Poroszország, hogy fenyegetéssé váljék.

NÉMETORSZÁG. Berlin, febr. 28. A képviselőház tegnapi és mai ülésében folyt és bevégeződött a lengyel ügyre vonatkozó indítvány feletti vitatkozás. Vincke óvást tesz az érzelmi politika ellen; az újra visszaállított Lengyel-orosz Poroszországra néve veszélyes. A felkelést nem kell kicsinyleni; Klapka utban van. Bismark azon követelése ellenében, hogy legyen egy angol alsóház, ő angol felsőház-at, angol minisiteriumot s az ország képviselőitelenek tisztel-sét követeli. Napoleon császár nem fog közbe lépni; újságai azért beszélnék, hogy a szemetek Mexikórol elfordítsák. Anglia is meg fogja magát gondolni. Az Ausztria és Orosz-ország közti egyenetlenség meg van erősítve; ez hasznos; a francia-orosz szövetség elhalasztott. A kormány politi-kája egészben vére közzönetet érdemel; de a lengyel mo-nokültekné porosz földön üldözése a nemzet becsületével és érdekeivel meg nem egyezik. Vincke óva inti a ministe-riumot a mostani belső vizsály további fentartásától, mert ez az államot tönkre tenné. Egy ministerválasg által bá-rátjai mitsem nyernének; végre is a közbécsnek kell a kor-mányra jutnia, s az országának saját kárára okólnia. Bismark ismétli, hogy az Oroszországgal történt értekezés Porosz-országot megóvja attól, hogy ide orosz csapatok benyomulja-nak, s azt visvonozza azon kibírása, hogy a ház oszlatlan-sék föl, hogy az ország előbb ismerje meg a házat. Bonin, Posen eddigi főelnöke kinyilatkoztatja, hogy ő, mint főelnök nem helyeselné a kormány rendszabályait. Az egyezmény árt Poroszország érdekeinek. Hat óráig tartó heves vita után az ülés másnapra halasztott.

A 28-i ülésben Simson heresen kelt ki a ministerium ellen. Ha Lengyelország helyreállítása szerencsétlenség Po-rozországra néve: mit tehetett a kormány rosszabbat, mint ürügyet szolgáltatni a nyugati hatalmaknak egy európai kér-désre? Sybel megjegyezte, hogy Bernstorffnak hiányosan kellett értesítve lennie az egyezményről, a miből Európának veszélyes elámitása keletkezett. Országos érdekekkel soha sem kellene igazolhatlan játékokat tizni. „Mi, mond a szónok, meg akarjuk menteni az országot királyunknak és királyun-kat az országnak.“ A javaslat, csekély szövegbeli módosi-tással, 246 szavazattal 57 ellen, elfogadtott. Szószereinti tartalma következő: „Poroszország érdeke azt kívánja, hogy a királyi kormány a lengyel királyságban kitűnő felkeléssel szemközt, a harezoló felek egyike iránt se fejtsen ki sem-miemi gyámsolást vagy kedvezményt; sem fegyveres nép-nek meg ne engedje, hogy porosz területre lépjen, azonnal leendő lefegyvereztetés nélkül.“

Frankfurt, febr. 27. A „L' Europe“ a franciaia kül-tügyminisiternek a porosz-orosz egyezményre vonatkozó bá-rom jegyzékét közli, a melyeknek egyike a Berlinben levő franciaia követnek szól a végett, hogy Bismarkkal közöl-tessék. E jegyzék legbarátságosabban ajánlja a be nem avatkozás elvének szemelött tartását. A másik jegyzék az angol kabinethez intézett, a mely az egyezmény netaláni következményekor teendő lépésekre hiv fel; s a harmadik a bécsi franciaia követhez intézett, a mely Ausztria magatar-tását üdvözli s ezt a nyugati hatalmakkal való egyesülésre szólítja fel, hogy Oroszország a lengyelek végleges kibéki-tésére bírassék, a szerződésekkal megegyező engedmények adása által. Az „Europe“ az angol kormány válasz-jegyzé-két is közli. A brit kabinet örül rajta, hogy a franciaia ka-binet által kijelölt célra együtt működhetik.

Ugyancsak Frankfurtból egy a diplomatiával összeköt-tetésben álló egyén a következőleg ír: A berlini franciaia követ Talleyrand egy jelentésében azt mondja, hogy lehe-tetlen tovább a királynak a mostani minisiterelnökök kor-mányozni, s azon meggyőződését fejezi ki, hogy a mostani

porosz állapotban csak két út gondolható: vagy egy szigorú katonai- és rendőrkormány, amely az alkotmánynak éppen csak a legnékülözhetőbb külső formáját hagyja meg, vagy pedig végképen odaadás az alkotmányosságnak és minden következményeinek. Azonban Talleyrand véleménye szerint bármelyik cél kivételére is hiányzik Berlinben az emberek: az egyik oldalról hiányzik a szellem, a másikon a gyakorlat.

OROSZ- és LENGYELORSZÁG. Varsó, febr. 26. A „Czas”-nak írják, hogy 600 fiatal ember megegyezett, hogy valamennyien felfegyverkezve kivonulnak a városból a felkelőkhez csatlakozandók; és tervüket végre is hajtották. Varsón kívül megállították a vasutvonatot s felülve rá kitűzött céljok helyére szállították magukat. Az utánuk küldött katonasággal csatáznok kellett ugyan, de ez fel nem tartoztatva tovább haladásukban.

Ugyanazon lapnak jelentik, hogy Pruszwanyban Grodno mellett, tehát már Litvániában 300 orosz lefegyvereztek a felkelők, s hogy azon tájékon két szervezett felkelő hadtest működik. A bécs-varsói vasutvonal Sosnovicétől egész Varsóig hemzseg a felkelőktől. 24-kén Czenstochau előtt megállíták az orosz katonaság által kísért vonatot s megmozdították.

Mieroslawskinak Lengyelországba utazásáról írják, hogy egy champagnei hírneves borkereskedőhöz utazó ügynöke képében utazott francia álnév alatt és francia utlevéllel. Febr. 14-kén ment át Berlinen, a hol csak igen rövid ideig mulatott. 15-kén Inowracławban volt, a hol az estét egy vigtársaságban, a melynek tagjai közt katonatisztek is voltak, igen jól töltötte s meg is vendégelték. 16-kán reggel 6 órakor sikerült a határt átlépni.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, febr. 28. A ministerium

lemondott. Duero Manuel Concha van megbízva új kabinet alkotásával. Mont, Mayant és Canovas-t emlegetik. Narvaezről szó sincsen.

GÖRÖGORSZÁG. Athéne, febr. 21. Azon birre, hogy Franciaország is a bajor igényeket támogatja, a nemzeti gyűlés elhatározta, hogy a tróntól megfosztó okmányt a maga részéről is aláírja. Buderis indítványba hozta a száműzött volt miniszterek és szerkesztők visszahívását. A francia követet, Bousset Fort-Rouen báró fogja felváltani. Kolokotroni rendőrfőnök benyújtotta lemondását; helyét Makris foglalja el. Bozzatis ezredes, a naupliai felkelés egyik vezetője, a nemzetőrség parancsnokává nevezetett ki; a tanuló zászlóalja nem akarta őt elismerni, míg a nemzetgyűlés meg nem erősíti.

Ujabbak. Lemberg, mart. 1. Varsóból febr. 28-ról szóló tudósítások szerint Langiewitz sebet kapott s emberei ismét szétszórattak volna. Bogdanowicz hírszerint elfogatott.

— KRAKÓ, mart. 1. A mai „Czas” részleteket közöl a Malogosznál febr. 24-én történt ütközetről, a melyek szerint a felkelők állított győzelme két vaságyú és 32 társzeker elvesztésével s Langiewitznek Tokarínába hátrálásával végződött. Langiewitz 25-én Slupicában halt, 26-án Wodzislawban, mintegy öt mérföldnyire Kielce-től dél irányban. Fogolyszállítmány megszabadításáról Miechow és Kielce közt, többé semmi szó.

— Varsó, mart. 1. A mai „Dziennik” mellék-lapja jelenti: a Langiewitz és Jezioranski vezénylete

alatti felkelő csoportok Woloszczow-nál tökéletesen megverettek; 70 társzekeret és 152 lovat vettek el tőlük. Langiewitz megsebesült és elfutott. A parasztok fogdos-sák a szaladókát s már kétszázat adtak ki a hatóságoknak.

— Breslau, mart. 2. A „Schles. Ztg.”-nak írják Sosnoviceről, folyó hó 1-ről: Langiewitz 6000 felkelővel Zombkovicba ért s ma reggel az orosz hadtestet legyőzte. Utasok más győzelemről is beszélnek, a melyet 4000 lengyel Heczkow mellett nyert volna az oroszokon, a kik Czenstochauból Zombkovicba mentek segítségül. Sok sebesült orosz érkezett a mislowicei vas-pályához.

— Turin, febr. 28. A képviselőház mai ülésében a kölcsönt 204 szavazattal 32 ellen elfogadták.

— Madrid, febr. 28. Az új miniszterek ezek lesznek: Duero elnök és hadügy-, Posada-Herrera kül-, Canovas bel-, Jubola tengerész-, Lujan közmunkaügyi miniszter. Hétfőn fog a kamara újból megnyitni.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről

Martius 2-kán: Nemzeti köles 81.80. 5% Metalliques 75.50. Bank-részvény 813.—. Hítel-részvény 220.10. Váltó Londonra 115.25. Ezüst 114.65. Arany 5.49.

Februarius 28 kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 75.75. Erdélyi 73.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(54) Haszonbéri hirdetés. (1—3)

A néhai gróf Kemény Sámuel hagyatéki tőmegéhez tartozó: 1. Tordamegyében Gerenden. 2. Középszolnok megyében — Girócután — lévő jószágok, minden hozzá tartozó részekkel: udvarház, gazdasági épületek, szántók, kaszálók, és szőlőkkel együtt, folyó 1863-ik év Szentgyörgy napjától kezdve, több évekre haszonbérbe kiadandók. Mindezek felett lehet értekezni és f. év április 1-ső napjáig beadandó írásbeli ajánlatok alapján a szerződést végrehajtani. Kolozsvárt a néhai gróf Kemény Sámuel hagyatéki tőmeg gondnokával, PÓCH JÓZSEFFel, az óvári szállásán.

(53) Havas eladás. (1—3)

Tordavármegye északkeleti részén fekvő Bisztrai havas nevű birtok m. e. 12,654 hold kiterjedésben, melyből 1300 holdnál több I. oszt. legelő, többi része erdő, nagybára fenyves, 10 fűrésszel együtt szabadkézből örökön eladó. Értekezhetni bérmentett tudakozás útján vagy személyesen törv. felbatalmazott Birró Domokosnál Székely-Udvarhelyt.

(51) Beküldetett. (1—6)

Alkalmunk volt közlebről Buenos Airesből (Argentín szövetségből) egy iratot szemlélünk, melybe az ottani legelső házak egyikétől, J. G. POPP fogorvos urnál, Tach-lauben város rész 557 sz. az anatherin szárvizből 1000 palackz rendeltetett. Ambár ösmeretes, hogy az anatherin szárviz már világhírűvé vált, de mégis kíváncsok, hogy bár futólag is tényeket mutassunk fel, miként vergődött egy hazai ipartermék, anyai számtalan s sokszori akadályok leküzdése után, az elsőbb foku kiviteli cikkek sorába.

POPP ur mint tudja van, Londonban az ott kiállított szárvizéért nem csak a becsül-letteljes megemlékezés kitüntetésébe részesített, hanem azon szerfeletti eredményekre vonatkozó tudósítások alapján, melyek ezen általános fog- és szárvizbetegségek elleni szer által sikerült, a nagybritanniai királyi kizárólagos szabadalom engedményezésébe részesített.

Meg vagyunk győződve, miként az előbb említett megrendelés is azon kitüntetés kö-vetkezménye, mely nem sokára nagyobb mérvben fog ismétlődni, mert bár ki is az ana-therin szárviz használatát megkíséretté, annak ezen szer nélkülözhetetlenné vált.

Ha lehetne azon számtalan eseteket elősorolni, melyekben nevezetes orvosoknál bizo-nyítások szerént az anatherin szárviz a fogfájdalommal szenvedő emberiségre nézve valódi jótékonyaságnak nyilvánított, közönségesse tenni; akkor bizonyosan egy család se hiányozna ki nélkülözne ezen szer, s azt a leggyengédebb gyermekortól elkezdve mint óvszert a legundorított fog- és szárvizbetegségek ellen ne alkalmazná.

Hogy különben is ezen hasznos és ezerféleképp ajánlatos szer, feltarthatlanul útát tört az elterjedésre, tanúsítják azon százezernyi üvegpalackzok, melyekbe az anatherin szárviz megrendeltetve, a bel- és külföldön fogyasztatik.

Közlebről történt a londoni kiállításon kitüntetés nyert osztrák iparversenyzők szá-mára az ünnepélyes kiosztás.

Azon számtalan sokféle cikkek mellett, melyek Londonban kiállítottak, POPP ur-nak bizonyosan nagy becsületére váland, magát a kitüntettek közé számíthatni.

Szolgálok nekie ösztönül ezen kitüntetés, hogy a megkezdett uton ernyedetlen ha-ladjon előre; mi mindég készek levén az új eredményeket a legnagyobb elterjesztésbe részesíteni.

H I Z O M Á N Y O S O K:

Kolozsvárt: WOLFF J. és Káthy J. ösvegyénél. Tordán: Wolf G. gyógyszer. Szében: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszer. Brassóban: Fabrik János fia és G. János fia. Károly-Fehérvárt: Sander gyógy-szerész. Ruzs, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Décsen: Kremer S. Décsen: Büchler A. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Trajanovits Ede, és Oberth J. gyógyszer. Uraknál. N.-Váradon: Janki J. Huzella. Fogarason: Fehrer. M.-Vásárhelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balázsfalván: Korvát. Szászvároson: Leonhardt J. és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Beszer gyógyszer. Saltszán, és Csanak J. S.-A.-Ujhelyt: Deutsch József. Szégyér-Váralján: E. Gerber gyógyszer. Szathmárt: Veisz J. Márm.-Szegeden: Hoffman és Rath. Holdmező-Vásárhelyt: Wagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagy-Bányán: Tapp gyógyszer. Ó-Márothon: Pfeiffer urak.

(43) Gazda-közönséget érdeklő! (2—4)

Alólt tisztelettel jelenti a helybeli és vidéki t. cz. gazdaközönségnek, hogy Vidats István gépgyárának Kolozsvárt létező fiók-műhelyében és raktárában mindenféle gépek találhatók; u. m. Vidats-ekék, báromfélé, töltőgépek és kapálók törökbu-zához, törökbuza vető-gépek, kétféle, kanalas és csilinderes, szék és szelelő rosták, török-buza fejtő, kétféle, szénagyújtó, eketaligák és több más gépek. A mely gépek a raktárban nem lennének, megrendelés és az ára részének előre lefizetése után három hét alatt elkészíttetnek. Egyszersmind tudatom, hogy mindenféle gépeknek pontos időrei kijavítását is elvállalom. A megrendeléseket személyesen, akár levél által minél előbb megtétem ki kérem,

Fiókraktár Kolozsvárt, külmonostoruza 166 sz. Baris József, gépész.

Nyomatott az ev. ref. fűtada bettiével. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(766) MAINZI Drescher és Fischer (8—8)

valódi RETEK-CZUKORKÁINK egyedüli raktára Kolozsvárt Karvázy József fűszerkereskedésében, és WOLFF J. gyógyszerárban.

Ezen czukorkák, melyek már évek óta egész Németországban a legnagyobb sikerrel használtattak és mint a legjobb szer a köhögés és mellfájás ellen elsőmértetvén, annál inkább ajánlható, mivel a fennebbi gyárosok jelenleg sokkal jobbitott retek-czukorkáink hatásáról jót állanak.

Árai:

1 valódi doboz 45 kr

Valódiában kapható még: Tordán WOLF GABOR gyógyszerész urnál, és Enye-den WINKLER JÁNOS ur fűszer, anyag és festék kereskedésében, és TRAJANOVITS EDE gyógyszerész urnál.

1 val. csomag 35 kr

1 lat 8 kr.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

Az erdélyi muzeum-egylet évkönyvei.

Szerkesztette Brassai Sámuel m. h. i. 1861. 4-r-I-ső kötet 1 frt. 70 kr.

II-dik kötet I-ső füzet 1862. 4-rét 80 lap. Ára 80 kr.

Arany kinestár, ezer titkos szerrel Kulifay Ede, Szentelt koszoru. Költemény a közjölét előmozdításra és iparüzlet lendítésére, a mezőgazdaság, vegy-tan és műipar terén tett legujabb fölfedezések szerint, nélkülözhetlen ké-zikönyv házi-, mezőgazdák, gyárosok és iparosok számára. Második kiadás. Ára 1 frt. 40 kr.

Gyümölcsfa-iskolák Lucas Ede útmuta-tási nyomán, hazai viszonyainkra, kü-lönösen a községi faiskolák ve-zérkönyvül. Kiadja a „Kerti gaz-daság” szerkesztősége. Számos famet-szettel. Ára 1 frt.

Grosz Lajos, orvosi rendőrség. Ára 1 ft 50 Ladányi Gedeon, a magyar alkotmány tör-ténete. Iskolai kézikönyv. Ára 1 frt.

Kiss Károly, a stratégia elvei az 1796 iki németországi hadjárat előadásával felvi-lágosítva. 2 Kötet ára 4 frt.

Szózat, hazánk katolikusaihoz. Különösen katolikus klérusához. Ára 50 kr.

Vas Gereben, Életunt ember. Regény 2 kö-tetben. Ára 2 frt.

Kempelen Győző, Herostratiadók, felelet Arisztidesznek az „Önbírálatra” és „Pol-gárosodás”-ra. Ára 80 kr.

Házi orvos, vagyis 500 legjobb háziszér, 145 betegség ellen. Ezenkívül útmutatás miként kell élni hogy 100 éves kort ér-jen el az ember. Továbbá a hidegvíz csu-dagyógyerejéről és Hufeland házi és uti gyógyszerára. Ára 1 frt.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Környei János, magyar szavalo. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.